

NSG

Norsk sau og Geit

Referat

Møte nr 2/2009 i Avlsrådet for sau

Tid: Onsdag 1. juli kl 12:30 – torsdag 2. juli 2009, kl 15:00

Sted: Garder kurs- og konferansesenter

Deltakere: Bjørn Høyland, leder
Eirik Larsen, region Nord (tom Sak 18)
Kent Berg, region Midt
Audun Nedrebø, region Vest
Sven Reiersen, region Øst
Finn Avdem, Nortura
Rolf A. Aass, KLF (tom Sak 19)
Gunnar Klemetsdal, IHA/UMB

Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG

Observatører: Inger Anne Boman
Inger-Johanne Holme
Sigbjørn Eikje
Turid Sundt
Stig-Runar Størdal
Terje Bakken
Frank Simensen

Referent: Thor Blichfeldt

Bjørn Høyland åpnet møtet med å ønske de nye, Sven Reiersen og Finn Avdem, velkommen som medlemmer av Avlsrådet for sau.

Sigbjørn Eikje og Inger Anne Boman fikk velfortjent heder for å ha avlagt sin doktorgrad.

Inger-Johanne Holme ble ønsket lykke til med sitt stipend for å ta doktorgraden om 3 år.

Sakliste

SAK 3/2009	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE	3
SAK 4/2009	REFERAT FRA MØTE I AVLSRÅDET 26. SEPTEMBER 2008	3
SAK 5/2009	REFERAT FRA MØTE I AVLSRÅDET 23. MARS 2009	3
SAK 6/2009	BUDSJETTET FOR AVL OG SEMIN PÅ SAU	3
SAK 7/2009	GENETISKE PARAMETRE PER RASE.....	3
SAK 8/2009	OPTIMALISERING AV AVLSOPPLEGGET VÅRT.....	5
SAK 9/2009	SEMINGRANSKING OG GRANSKING I EN FLOKK	7
a)	Semingransking.....	7
b)	Gransking i en flokk	7
SAK 10/2009	HOLDBARHET SOM MULIG EGENSKAP I AVLSMÅLET	8
SAK 11/2009	LAMMETALL OG LAMMETAP I AVLSARBEIDET	9
SAK 12/2009	ØKONOMISK VEKTLEGGING AV EGENSKAPENE	9
SAK 13/2009	AVLSARBEIDET FOR ULLKVALITET	11
SAK 14/2009	FARLINJE I REGI AV NSG?	11
SAK 15/2009	BLÅTUNGE, KONSEKVENSER FOR AVL OG SEMIN 2009	12
SAK 16/2009	FOTRÅTE, KONSEKVENSER FOR AVLSARBEIDET 2009.....	13
SAK 17/2009	TILTAK FOR Å REDUSERE SMITTERISIKOEN I NÆRINGA.....	14
SAK 18/2009	KÅRINGENE 2009	16
SAK 19/2009	REGLER FOR VÆRERINGER OG VÆREHOLDSLAG	17
SAK 20/2009	GENTESTING 2009	17
SAK 21/2009	PRISER PÅ KÅRA LAM OG GRANSKA VÆRER 2009	18
SAK 22/2009	EGEN AVLSSTATUETT FOR SPÆL?.....	18
SAK 23/2009	INNTAK AV SEMINVÆRENE 2009.....	19
SAK 24/2009	ORIENTERINGSSAKER.....	19
a)	Småraser til årets seminsesong	19
b)	Importert sæd til årets seminsesong	19
c)	Aktive ringer og væreholdslag.....	19
d)	Indekskjøringene 2009 – første kåringssjå	20
e)	Avlsplan sjeviot	20
f)	Beregning av morsevne – faste effekter	21
g)	Satsing på eksport	21
h)	Stor landsomfattende avlskonferanse 13.-14. februar 2010	21
SAK 25/2009	EVENTUELT	21

Sak 3/2009 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes.

Sak 4/2009 Referat fra møte i Avlsrådet 26. september 2008

Referat fra møte i Avlsrådet 26.09.2008 ble delt ut og gjennomgått.

Vedtak:

Referatet godkjennes. Avlssjefen bes om å følge opp sak 46/2008

Sak 5/2009 Referat fra møte i Avlsrådet 23. mars 2009

Referatet var sendt ut sammen med sakspapirene.

Vedtak:

Referatet godkjennes.

Sak 6/2009 Budsjettet for avl og semin på sau

Som vi har orientert om tidligere, så er budsjettet for avl og semin på sau 2009 meget trangt. Bevilgingene fra LMD har ikke økt på mange år, mens kostnadene øker jevnt.

Noen tiltak er iverksatt, men avlssjefen har fortsatt ikke funnet tiltak som kan hindre et vesentlig underskudd (anslagsvis 0,5 mill kroner)

Vedtak:

Orienteringen om budsjettet for avl og semin på sau 2009 tas til etterretning. Regionledere og fylkesrepresentanter bes om å ta opp den økonomiske situasjonen for saueavlen med sine respektive fylkesstyrrer før årets representantskapsmøte i NSG.

Sak 7/2009 Genetiske parametre per rase

Vi har tradisjonelt benyttet de samme genetiske parametrene (arvbarheter og genetiske korrelasjoner) for alle 4 rasene (egentlig rasegrupper) vi beregner indekser for. Våren 2008 fikk vi beregnet nye parametre for NKS for egenskapene slaktevekt, kjøtt, fett, morsevne vår og morsevne høst. Parametrene for lammetall hos NKS (totalfødte hos åringer, toåringer og treåringer) er fortsatt gamle, fra tidlig på 1990-tallet. NKS-parametrene ble brukt på alle raser ved indeksskjøringene i 2008.

Inger-Johanne Holme har nå beregnet nye parametre for alle indekseegenskapene, også lammetall, for spælsau og sjeviot.

Det er et vesentlig framskritt når vi nå har fått beregnet nye parametre for å være sikre på at parametrene vi bruker er så korrekte som mulig i den aktuelle populasjonen.

Tabellene nedenfor viser parametrene for NKS, spælsau og sjeviot, med arvbarhetene for hver enkelte egenskap på diagonalen og den genetiske korrelasjonen mellom egenskapene under diagonalen.

Parametrene som vist nedenfor, er tenkt brukt ved indeksberegningene 2009. Inntil vi har egne parametre for pelssau, vil vi bruke parametrene for spælsau for den rasen.

Vi må fortsatt kjøre indeksene i 2 omganger, lammetall for seg, og resten av egenskapene for seg. Vi har ikke hatt tid og datakraft nok til å ta alle egenskapene inn i en og samme kjøring. Derfor har vi ikke kunnet beregne de genetiske korrelasjonene mellom lammetall og de andre egenskapene.

NKS - genetiske parametre juni 2008

	1: vv-d	2: vv-m	3: hv-d	4: hv-m	5: sv-d	6: sv-m	7: sk-d	8: sk-m	9: fe-d	10: fe-m
1: vårvekt-direkte	0,07									
2: vårvekt-maternal	-0,04	0,05								
3: høstvekt-direkte	0,76	-0,02	0,12							
4: høstvekt-maternal	0,09	0,84	-0,12	0,04						
5: slaktevekt-direkte	0,69	-0,05	0,82	-0,23	0,12					
6: slaktevekt-maternal	0,03	0,75	-0,08	0,97	-0,15	0,05				
7: slakteklasse-direkte	0,31	-0,20	0,28	-0,19	0,60	-0,15	0,22			
8: slakteklasse-maternal	0,02	0,60	-0,06	0,81	-0,08	0,90	-0,03	0,03		
9: fett-direkte	0,04	0,06	0,00	0,07	-0,03	0,05	-0,01	0,05	0,21	
10: fett-maternal	-0,15	0,54	-0,11	0,85	-0,27	0,87	-0,15	0,80	-0,12	0,02

	1: lam	2: lam	3: lam
1: lam - åring	0,12		
2: lam - toåring	0,90	0,08	
3: lam - treåring	0,90	0,90	0,06

Spælsau - genetiske parametre juni 2009

	1: vv-d	2: vv-m	3: hv-d	4: hv-m	5: sv-d	6: sv-m	7: sk-d	8: sk-m	9: fe-d	10: fe-m
1: vårvekt-direkte	0,08									
2: vårvekt-maternal	-0,07	0,07								
3: høstvekt-direkte	0,62	0,01	0,11							
4: høstvekt-maternal	-0,09	0,79	-0,02	0,05						
5: slaktevekt-direkte	0,54	0,06	0,76	0,01	0,11					
6: slaktevekt-maternal	-0,11	0,75	-0,01	0,99	0,02	0,07				
7: slakteklasse-direkte	0,22	-0,11	0,23	-0,11	0,56	-0,11	0,18			
8: slakteklasse-maternal	-0,10	0,52	-0,03	0,83	-0,02	0,85	-0,19	0,05		
9: fett-direkte	-0,12	0,09	0,00	0,08	0,10	0,12	0,27	0,08	0,19	
10: fett-maternal	-0,12	0,41	-0,14	0,77	-0,09	0,80	-0,13	0,77	0,09	0,04

	1: lam	2: lam	3: lam
1: lam - åring	0,05		
2: lam - toåring	0,74	0,10	
3: lam - treåring	0,67	0,95	0,07

Sjeviot – genetiske parametre juni 2009

	1: vv-d	2: vv-m	3: hv-d	4: hv-m	5: sv-d	6: sv-m	7: sk-d	8: sk-m	9: fe-d	10: fe-m
1: vårvekt-direkte	0,10									
2: vårvekt-maternal	0,00	0,06								
3: høstvekt-direkte	0,66	-0,04	0,13							
4: høstvekt-maternal	0,00	0,84	-0,28	0,06						
5: slaktevekt-direkte	0,44	0,21	0,74	-0,12	0,10					
6: slaktevekt-maternal	0,01	0,82	-0,30	0,95	-0,12	0,06				
7: slakteklasse-direkte	-0,03	-0,04	0,11	0,04	0,54	0,01	0,22			
8: slakteklasse-maternal	0,17	0,79	-0,30	0,90	-0,05	0,91	-0,03	0,05		
9: fett-direkte	-0,26	0,04	0,00	-0,12	0,26	-0,21	0,39	-0,31	0,21	
10: fett-maternal	0,29	0,36	-0,28	0,69	-0,20	0,77	0,02	0,78	-0,44	0,03

	1: lam	2: lam	3: lam
1: lam - åring	0,09		
2: lam - toåring	0,85	0,12	
3: lam - treåring	0,88	0,91	0,12

Vedtak:

De framlagte genetiske parametrene benyttes fra og med ndekskjøringene 2009.

Sak 8/2009 Optimalisering av avlsopplegget vårt

Avlsopplegget vi følger i dag, med væreringer, prøveværer, lokale eliteværer og seminværer, har i hovedtrekkene vært ganske uendret i mange år. Den største praktiske endringen er antakelig at sirkulasjonen av eliteværer mellom ringene er vesentlig redusert, og at bruken av semin er økt kraftig.

Sigbjørn Eikje avla onsdag 17. juni doktorgraden sin på vurderingen av hva økt bruk av semin kan bety for den avlmessige framgangen. Arbeidet ble startet opp i 2002, og resultatene er delvis implementert allerede.

En generell ting å merke seg er at de avlsoppleggene som gir den største årlige framgangen lett gir en uakseptabel økning i innavlsgraden. Dette gjelder spesielt i et seminopplegg. Dette har vi merket i fullt mon allerede i vårt arbeid med styring av rekrruttering og bruk av seminværene, og påsett av prøveværer etter dem.

Som et ledd i arbeidet med dr-graden har Sigbjørn og co utviklet et nytt verktøy for å simulere ulike avlsopplegg. Dette verktøyet vil bli svært nyttig for oss. Simuleringene tar utgangspunkt i følgende avlsopplegg:

- Prøveværer i naturlig paring
- Første års eliteværer (1,5 år) i naturlig paring innen ring/avdeling
- Eldre eliteværer (2,5 år) i semin

Dette er et opplegg som er ganske nært opp til dagens praksis, og nært nok til at vi kan bruke resultatene til å vurdere endringene i dagens modell.

Modellen tar utgangspunkt i at alle ringene har samme avlsnivå, og at alle buskaper innen ring har samme avlsnivå. Dette vet vi at er langt fra tilfellet. Konsekvensen av stor spredning i genetisk nivå mellom flokker er at populasjonsstørrelsen er (vesentlig) mindre enn vi vanligvis sier vi har.

Først ble følgende alternativer vurdert:

- a) Populasjonsstørrelsen – offisielt 110 000 søyer i ring
(75 000 – 50 000 søyer)
- b) Størrelsen på ringene/avdelingen som har felles prøve- og eliteværer
(500 – 1000 – 2000 – 4000 – 8000 søyer)
- c) Antall sæddoser per seminvær
(250 - 500 – 750 doser)

Konklusjoner:

- Med 75 000 søyer i ring og 750 sæddoser per seminvær (tilsvarer 15 seminværer) blir avlsframgangen praktisk talt den samme om avdelingsstørrelsen er 500, 1000, 2000, 4000 eller 8000 søyer
- Med 50 000 søyer i ring og 750 sæddoser per seminvær blir avlsframgangen praktisk talt den samme for alle avdelingsstørrelsene (500 <--> 8000) søyer, og like stor som for en populasjon på 75 000.
- Med 50 000 søyer i ring og 750 sæddoser per seminvær (tilsvarer 10 seminværer) blir innavlsøkningen over det anbefalte (0,8 % per generasjon), og antall doser per elitevær må reduseres til 500. En reduksjon fra 750 til 500 doser per seminvær (tilsvarer 15 seminværer) reduserer avlsframgangen litt.

Vi har altså stor fleksibilitet når det gjelder størrelse på en avdeling som ikke har utveksling av værer med andre avdelinger. Da det av smittemessige grunner er gunstig å ha små avdelinger, bestemmes framtidig maksimal avdelingsstørrelse i sak 17/2009.

Deretter ble følgende simulert med utgangspunkt i en populasjon på 75 000 søyer, avdelingsstørrelse på 1000 søyer og 750 sæddoser per seminvær

- d) Antall søyer per prøvevær
(30, 40 eller 50 søyer)
- e) Eliteprosenten
(5 % naturlig +15 % semin = 20 % elite; 10+15=25 % elite; 15+15=30 % elite)

Konklusjoner:

- Avlsframgangen blir omtrent den samme om eliteprosenten er 20, 25 eller 30 % så lenge seminprosenten er 15 %.
- Avlsframgangen blir omtrent den samme om antall søyer per prøvevær er 30, 40 eller 50

Simuleringsmodellen er foreløpig ikke tilpasset påsett av døtre etter prøveværer, så vi får ikke simulert denne endringen i avlsopplegget før til neste år. Vi kan altså ikke gjøre noe vedtak om påsett av døtre etter prøveværer med konsekvenser for årets paringssesong. Men fortsatt gjelder oppfordringen om å prøve å få satt på noen døtre etter prøveværene, i alle fall de mest lovende.

Det er i dag krav både til antall høstvekter og antall slaktevekter for at en vær skal få offisiell indeks. Slik disse kravene er utformet og når vi har den siste indeksskjøringen i starten av november, er det antall slaktevekter som er minimumsfaktoren for å få offisiell indeks, ikke antall høstvekter. Samtidig gir et slaktet avkom mye mer informasjon i indeksberegningene enn et avkom med kun høstvekt. Det er derfor tilstrekkelig å sette minimumskrav til antall slaktede avkom.

Vedtak:

- Resultatene fra de framlagte simuleringene tas til etterretning.
- Eliteprosenten høsten 2009 settes til:
 - NKS: 30 %
 - Spælsau: 25 %
 - Sjeviot: 20 %
- Antall slakt for å få offisiell indeks høsten 2010 settes til:
 - NKS: 20 slakt
 - Spælsau: 15 slakt
 - Sjeviot: 10 slakt
 - Pelssau: 10 slakt
- Krav til antall høstvekter for å få offisiell indeks oppheves fra høsten 2010
- Om det skal settes minimumskrav til O-indeksen til en lokal elitevær, utredes for eventuell gjennomføring høsten 2010

Sak 9/2009 Semingransking og gransking i en flokk

Seminringen Hordaland har lansert et forslag som er en kombinasjon av gransking av

- Prøveværer i semin
- Prøværer med avkom i bare en flokk kombinert med utstrakt bruk av semin

Det er også andre større besetninger som har bedt oss vurdere avkomsgransking i en flokk.

Det er hensiktsmessig å se på semingransking og gransking i en flokk som to adskilte modeller for avkomsgransking, som et supplement eller som et alternativ til dagens avkomsgransking i værering.

a) Semingransking

Avkomsgransking med prøværer i semin (semingransking) har vært prøvd på Særheim og Blindheim i flere år, og de siste årene i regi av Seminringen Hordaland.

Vedtak:

Avlsrådet mener at avlsberegninger og praktisk erfaring med semingransking viser at semingransking ikke kan konkurrere med gransking i naturlig paring. Avlsrådet ønsker derfor ikke å prøve ut semingransking ytterligere.

b) Gransking i en flokk

For å få beregnet pålitelige indekser, både på søyer og værer, må en besetning bruke:

- Mer enn en vær per år (for å beregne avvik mellom værer innen flokk innen år)
- Værer som er kjente i avlssystemet (i slektstreet), og som helst også brukes av andre besetninger.

Bruk av semin i flokken vil bidra til å beregne pålitelige indekser som er sammenlignbare med indeksene i andre besetninger.

Den desidert største fordelen med å tillate gransking i en flokk, er at det vil redusere faren for smittespredning som ligger i dagens ringdrift. Tiltaket øker kanskje også sjansen for at vi vil beholde de største besetningene i avlssystemet, besetninger som i dag vurderer å slutte pga arbeidsmengden med å delta i ring. Det åpner også for at vi kan få med besetninger i avlsarbeidet som ligger slik geografisk plassert at de ikke kan delta i ring. Dette er spesielt interessant på spæl.

Minstekravet til en avdeling i en ring er at den består av minst 3 besetninger og gransker minst 5 prøveværer, samtidig med at seminprosenten ganger antall prøveværer blir minst 1 (minimum 20 % semin ved 5 prøveværer).

Kravet for å gi en prøvevæer en offisiell indeks er i dag at den er brukt i minst 3 flokker, og at væren ikke skal ha mer enn 60 % av avkommene i en av flokkene. Dette kravet setter en effektiv stopper for avkomsgransking i en flokk.

Etter en grundig diskusjon om fordeler og ulemper ved å tillate avkomsgransking i en flokk, ble det fremmet 2 alternative forslag til vedtak:

1. Avlsrådet ønsker at det skal være mulig å delta i granskingsarbeidet der prøveværene får avkom i kun en eller to besetninger. Dette skal skje innenfor dagens ringsystem der ringen eier værene som granskes. Avlsjefen besom å legge fram utkast til detaljert regelverk for avgjørelse i Avlsrådet innen 31. august 2009.
2. Avlsrådet ønsker å få utredet hvilke konsekvenser avkomsgransking i en flokk kan få for avlsarbeidet totalt sett på kort og lang sikt.

Alternativ 1 fikk 4 stemmer: Bjørn Høyland, Kent Berg, Rolf Axel Aass, Finn Avdem

Alternativ 2 fikk 4 stemmer: Eirik Larsen, Sven Reiersen, Audun Nedrebø, Gunnar Klemetsdal

Med dobbeltstemme for avlsrådets leder, ble det flertall for alternativ 1.

Vedtak:

Avlsrådet ønsker at det skal være mulig å delta i granskingsarbeidet der prøveværene får avkom i kun en eller to besetninger. Dette skal skje innenfor dagens ringsystem der ringen eier værene som granskes. Avlsjefen bes om å legge fram utkast til detaljert regelverk for avgjørelse i Avlsrådet innen 31. august 2009.

Sak 10/2009 Holdbarhet som mulig egenskap i avlsmålet

Holdbare søyer er viktig for økonomien i produksjonen. Vi har så langt ikke tatt inn noen registreringer i avlsarbeidet som kan forbedre holdbarheten på søyene.

Ei holdbar søye vil få kull hvert år i mange år. Inger Anne Boman har i sin utredning tatt utgangspunkt i NKS-søyer som lammet som ettåring, og så beregnet arvbarheten på om søya lammet på nytt som toåring, som treåring osv. Arvbarheten er lav tidlig i søyas liv, ca 2,5 % for om søya lammer som toåring, stigende til ca 5 % for om søya lammet som treåring.

Vi må regne med at holdbarhetsrelaterte registreringer har lave arvbarheter, og vi får opplysningene seint i dyra liv. Det vil derfor ikke være mulig å få til særlig stor framgang for egenskapen. Men det er i alle fall interessant å se om det er noen værer som utmerker seg, enten med spesielt god eller spesielt dårlig holdbarhet på døtrene sine.

Vedtak:

Avlsrådet tar orienteringen om beregning av arvbarhet for "gjentatt lamming" korrelert til holdbarhet til etterretning. Avlsavdelingen bes om å arbeide videre med å finne egnede egenskaper som kan inkluderes i det praktiske avlsarbeidet med tanke på å øke holdbarheten på søyene.

Sak 11/2009 Lammetall og lammetap i avlsarbeidet

I Avlsrådsmøtet 1.-2. april 2008, sak 7/2008 la Sigbjørn Eikje fram et notat som tok for seg ulike registreringer av lammetall (totalfødt lam, merka lam og lam om høsten), arvbarheter og genetiske korrelasjoner. Konklusjonen var den gang:

- Vi skal fortsatt bruke totalfødt lam i indeksberegningen, da dette er den mest effektive måten å få framgang for antall lam om høsten.
- Avlsavdelingen bør jobbe videre med hvordan vi skal få tatt hensyn til for store kull og tap av lam.

Sigbjørn I fram sine tanker om avlsarbeidet for økt lammetall om høsten og redusert lammetap

Vedtak:

Tiltak som kan forbedre arbeidet med å øke lammetallet om høsten og redusere lammetapet, utredes videre med tanke på implementering i 2010.

Sak 12/2009 Økonomisk vektlegging av egenskapene

NKS

Den økonomiske vektlegging av lammetall i O-indeksen ble drøftet i forrige avlsrådsmøte 23. mars 2009, sak 1/2009. Vi gjorde da vedtak om utsette avgjørelsen til dette møtet.

I mellomtida har saken vært oppe på Landsmøtet. Der ble det gjort vedtak om at Avlsrådet skulle fastsette vektlegginga, og ikke Landsmøtet.

Til møtet den 23. mars lå det et notat til grunn for vurdering av vektlegging av lammetall. Dette er fortsatt relevant. Avlssjefen fremmet da forslag om å redusere vektleggingen av lammetall fra 15 % til 12 % på NKS. Vekta på morevne ble foreslått å øke fra 8 til 12 %, og vekta på slakteklasse å reduseres fra 23 % til 22 %. Avlssjefen fremmet det samme forslaget til dette møtet.

Det ble fremmet 2 forslag til vektlegging hos NKS høsten 2009:

1. Vektlegging mellom egenskapene beholdes uendret fra 2008 (lammetall 15 %)
2. Vekta på lammetall reduseres fra 15 til 12 %.

Alternativ 1 fikk 4 stemmer: Kent Berg, Eirik Larsen, Rolf Axel Aass, Finn Avdem

Alternativ 2 fikk 3 stemmer: Bjørn Høyland, Audun Nedrebø, Sven Reiersen

Gunnar Klemetsdal stemte blankt.

Alternativ 1 fikk derfor flertall.

Spælsau

Den prosentvise vektleggingen i avlsmålet beregnes som den genetiske variasjonen multiplisert med den økonomiske verdien av en enhet (for eksempel en slakteklasse, ett lam osv). Spælsauen har fått beregnet nye genetiske parametre, og den genetiske variasjonen er endret. Dette gir automatisk en annen vektlegging enn tidligere vedtatt hvis vi ikke endrer den økonomiske verdien slik at den prosentvise vektlegginga opprettholdes.

Avlsrådet fikk presentert hvilken prosentvis vekt egenskapen får i avlsmålet med nye genetiske parametre og ingen endring i økonomisk verdi. Det var enighet om å endre de økonomiske verdiene slik at den prosentvise vektleggingen ble slik den var i fjor.

Fett har hatt lite fokus i spælavlen, da det er svært sjelden at et spælsauslakt får fetttrekk. Egenskapen har vist en svak tilbakegang (feitere slakt) siden 2000. Med det nye avlsmålet for spæl, med liten vekt på lammetall og stor vekt på kjøttfylde, vil værene med islandsk

avstamning lettere hevde seg. Disse værene har mye fett, og kan føre til en enda større tilbakegang.

Vektlegginga på fett ble derfor økt fra 5 til 10 %, og vekta på slakteklasse redusert fra 30 til 25 %. Dette var enstemmig.

Sjeviot og pelssau

Forslaget var å beholde samme vektlegging i 2009 som i 2008, og det ble ikke fremmet alternative forslag.

Vedtak:

Vektlegging av egenskapene i O-indeksen 2009 fastsettes som vist i tabellene nedenfor.

Egenskap	NKS			
	2006	2007	2008	2009
Slaktevekt	19 %	17 %	20 %	20 %
Slakteklasse	29 %	27 %	23 %	23 %
Fettgruppe	5 %	9 %	9 %	9 %
Morevne - vår			8 %	8 %
Morevne -høst	24 %	27 %		
Morevne - slakt			25 %	25 %
Lammetall	23 %	20 %	15 %	15 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

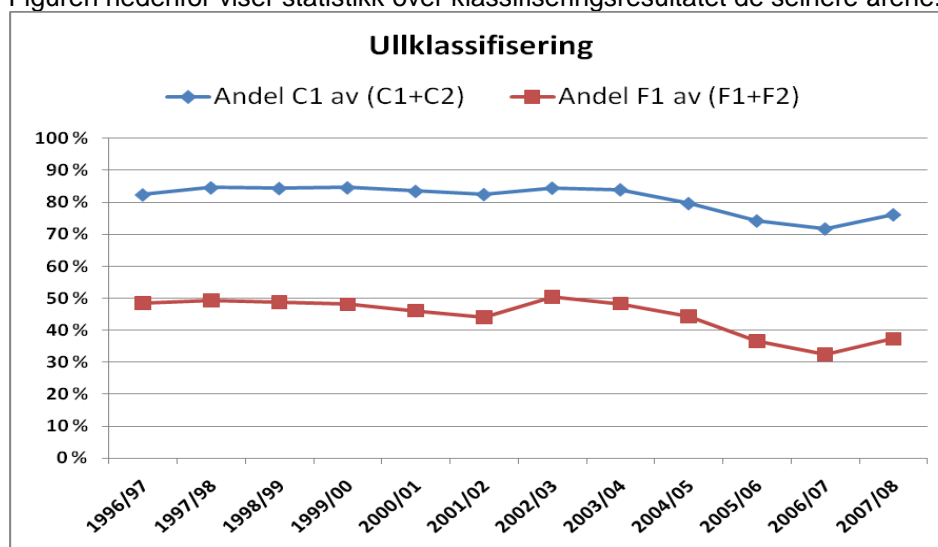
Egenskap	Spælsau			
	2006	2007	2008	2009
Slaktevekt	19 %	17 %	20 %	20 %
Slakteklasse	29 %	29 %	30 %	25 %
Fettgruppe	5 %	4 %	5 %	10 %
Morevne - vår			15 %	15 %
Morevne -høst	24 %	27 %		
Morevne - slakt			25 %	25 %
Lammetall	23 %	23 %	5 %	5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

Egenskap	Sjeviot			
	2006	2007	2008	2009
Slaktevekt	19 %	17 %	22 %	22 %
Slakteklasse	29 %	27 %	18 %	18 %
Fettgruppe	5 %	9 %	9 %	9 %
Morevne - vår			8 %	8 %
Morevne -høst	24 %	27 %		
Morevne - slakt			25 %	25 %
Lammetall	23 %	20 %	18 %	18 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

Egenskap	Pelssau			
	2006	2007	2008	2009 ¹
Slaktevekt	19 %	18 %	20 %	20 %
Slakteklasse	29 %	28 %	30 %	35 %
Fettgruppe	5 %	4 %	5 %	5 %
Morevne - vår			25 %	10 %
Morevne -høst	24 %	26 %		
Morevne - slakt			15 %	25 %
Lammetall	23 %	24 %	5 %	5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

Sak 13/2009 Avlsarbeidet for ullkvalitet

Figuren nedenfor viser statistikk over klassifiseringsresultatet de seinere årene.

Så lenge vi ikke kjenner årsakene til nedklassing, er det vanskelig å vite hvor vi skal legge den største innsatsen i avlsarbeidet.

Vedtak:

- Det gjøres ingen endringer i avlsarbeidet for ullkvalitet høsten 2009
- Avlsavdelingen oppfordres til å skaffe mer kunnskap om kvaliteten på norsk ull og årsaker til nedklassing, samt kunnskap om verdien av norsk ull i utlandet

Sak 14/2009 Farlinje i regi av NSG?

Nortura må spare penger, og det går også ut over Nor-X-satsingen. Nortura har valgt å si opp kontrakten med Nor-X-besetningene. Kjerne-besetningen på UMB er beholdt, i alle fall inntil videre. Styret i Nortura ønsker også at de ansvarlige for Nor-X-avlens kontakter NSG for å diskutere et mulig samarbeid om farlinjeavl.

¹ Vektleggingen i referatet var ikke korrekt ved publisering av referatet, og ble rettet opp 27.09.09

Det har vært kontakt mellom Nortura og NSG om felles satsing på en farlinje, men uten at det er trukket noen konklusjoner. Så nå er det opp til Avlsrådet å bestemme om vi skal gå videre på en utredning.

Skal NSG involvere seg i en farlinje, må følgende oppfylles:

- Farlinja må være tilgjengelig for alle saueprodusenter, uavhengig av slaktertilknytning.
- Farlinja må etter få år være vesentlig bedre enn NKS på tilvekst, kjøttfylde og kanskje også på fett
- Et tilstrekkelig antall produsenter må være interessert i å bruke farlinja i et systematisk krysningsopplegg
- Farlinjeavlens må skaffes ekstra ekstern finansiering eller finansieres gjennom salg av livdyr og sæd, slik at ressursene som blir brukt på dagens reinavl ikke reduseres

Ei farlinje vil være en syntetisk linje (bidrag fra ulike raser/linjer, med fokus på produktive og funksjonelle dyr framfor rasepreg). De beste NKS-dyra på tilvekst, kjøtt og fett vil sammen med Norturas Nor-X-dyr danne basisen for farlinja. Importert sæd av Texel, Charollais osv vil også bli prøvd ut.

Vedtak:

- **Endelig konklusjon om NSG involvering i en farlinje utsettes, inntil det er avklart kostnader og nytte knyttet farlinjeavlens, og om det er mulig å skaffe ekstern finansiering.**
- **Dersom Nortura åpner for at alle produsenter kan kjøpe Nor-X-sæd, eventuelt til en differensert pris mellom Norturas leverandører og andre, vil NSG akseptere at de beste NKS-værene blir brukt inn i Nor-X-avlens denne høsten.**

Sak 15/2009 Blåtunge, konsekvenser for avl og semin 2009

Landet er delt i en Blåtungerestriksjonssone (inkludert sperresonen helt sør i landet) og "resten". Restriksjonssonen omfatter sånn grovt Hordaland sør for Hardangerfjorden, Rogaland, Agderfylkene, Telemark, Vestfold og søndre deler av Buskerud. Et godt kart som viser sonen finnes hos Mattilsynet (www.mattilsynet.no)

Innen restriksjonssonen er det begrensninger. Det er for eksempel ikke lov til å holde utstillinger (kåringssjå er en utstilling), og det er begrensninger ved produksjonen av sæd.

Restriksjonssonen har først og fremst betydning i det som kalles "vektorperioden", altså når knotten er aktiv og kan spre blåtungeviruset. Vektorfri periode vil antakelig starte i desember og avsluttes i april.

Kåringssjå

Forbudet mot utstillinger setter en effektiv stopper for kåringssjå innen restriksjonssonen. Hvordan vi da innretter oss, avgjøres i sak Sak 18/2009

Semin

Særheim ligger inne i restriksjonssonen. Det er tillatt å produsere og distribuere sæd som er produsert på en seminastasjon inne i en restriksjonssone. Men det krever at vi gjennom prøvetaking av sæddonoren minst 7 dager etter sædduttaket kan dokumentere at dyret ikke er smittet med blåtungevirus.

Det vil altså være mulig å produsere frossensæd innenfor restriksjonssonen i vektorperioden, men vi får driftsforstyrrelser (forlenget periode fra produksjon på Særheim til utsending fra Staur) og økte kostnader til prøvetaking og analyse.

Fersksæd er det i utgangspunktet helstopp for. Vi vil søke Mattilsynet om dispensasjon gjennom å sette inn tiltak mot knotten på Særheim. Tiltakene blir "skalking av lukene", og det viktigste blir reduksjon av temperaturen i husdyrrommet til under 10 grader.

Det er om å gjøre at flest mulig av værene i år står på Staur. Vi har derfor endret på inntaksområdet til de to stasjonene. Tidligere fikk Særheim værer fra Vest-Agder til Sogn og Fjordane (region Vest). I år vi de få værene som kommer fra restriksjonssonen. Staur vil få værene som befinner seg utenom restriksjonssonen.

Vedtak:

Orienteringen om blåtunge tas til etterretning.

Sak 16/2009 Fotråde, konsekvenser for avlsarbeidet 2009

Gjennom vinteren har vi blitt klar over at fotrætebakterien er ganske vidt utbredt i Norge, ikke minst på storfe, og at vi har ulike stammer av fotrætebakterien med ulike sjukdomsframkallende evne. Kriteriene for båndlegging av en besetning for fotræte er derfor endret i løpet av våren. Fotræte har gått fra å være en bakteriologisk diagnose (påvist bakterie = restriksjoner) til å bli en klinisk diagnose (tilstrekkelig med symptomer + påvist bakterie = restriksjoner).

Denne endringen ser ut til å resultere i at de aller fleste av de båndlagte besetningene vil kunne få opphevet restriksjonene før årets paringssesong starter. De aller fleste av ringene som i 2008 fikk drifta mer og mindre forstyrret/stoppet pga fotræte, vil ha muligheten til å drive som vanlig igjen høsten 2009.

Besetninger som ikke har fått opphevet restriksjonene før paringssesongen, vil ikke kunne levere værer til ringen (kåra lam og oppstallede indeksværer) og ikke delta i ringdriften. Dette er som vanlig når en besetning har fått restriksjoner pga en gruppe-B-sjukdom.

Det er nok dristig å gå ut fra at vi nå har full kontroll over hvor alvorlig sjukdomsframkallende fotrætebakterier befinner seg. Vi må regne med at alvorlige tilfeller av fotræte vil kunne dukke opp framover i nye flokker og i nye områder, og også i besetninger som er "snudd" og funnet i orden.

Det aller viktigste tiltaket mot fotræte vil derfor være skjerpet årvåkenhet. Halvhet i en flokk må anses å være fotræte inntil det motsatte er bevist. Og alle produsenter må overholde sin varslingplikt til Mattilsynet slik at andre flokker ikke utsettes for smitterisiko etter at mistanke om fotræte er vakt.

Innenfor ringssystemet vil vi benytte oss av følgende tiltak for at fotræte ikke skal ødelegge for ringdriften, og for å sikre: så langt som mulig, at fotræte ikke spres fra ringene

Hvilke tiltak skal vi sette inn innenfor ringssystemet for at fotræte ikke skal ødelegge for ringdriften framover, og for å sikre så langt som mulig at fotræte ikke spres fra ringene?

Tiltak ved ringdriften:

- **Klauvinspeksjon** av ringens prøveværer og eliteværer må gjennomføres hyppig for å oppdage et utbrudd av fotræte så tidlig som mulig, og hindre smittespredning. Hårløshet og rødme/belegg i klauvspalten skal utløse grundigere undersøkelser av kvalifisert personell
- **Fotbading brukes ikke** som et regelmessig tiltak i paringssesongen

Tiltak ved salg av kåralam og indeksværer fra ringen:

- **Klauvinspeksjon:**
Alle værer som selges må få klauvene inspisert. Klauvspalten må være fullt behåret.
- **Fotbading bør brukes som et forebyggende tiltak i forbindelse med salget, særlig i områder som har fått påvist alvorlig fotræte.** Væren fotbades og går rett inn på et reingjort transportmiddel for transport til kjøper. Det er kjøpers ansvar å isolere væren et par uker etter ankomst og eventuelt foreta et fotbad til.
- Selger bør fylle ut en **egenerklæring** (skjema utarbeidet av Helsetjenesten for sau) om helsetilstanden for flokken og det aktuelle dyret for å øke bevisstheten omkring fotræte og andre smittsomme sjukdommer, både hos selger og kjøper

Tiltak ved kåringssjåene:

- Værer som skal stilles, må ha fått klauvspalten inspisert rett før sjået
- Kåringssjåene må gjennomføres på en slik måte at fotråte ikke kan bli spredd på sjået.

Vedtak:

Avlsrådet støtter de foreslåtte tiltakene for å forhindre spredning av fotråte ved ringdriften, ved salg av værer fra ringen/ringens medlemmer, og ved kåringsjåene.

Sak 17/2009 Tiltak for å redusere smitterisikoen i næringa

Prosjekt "Friskere føtter" har som et av sine mål å foreslå tiltak som kan redusere smitterisikoen i næringa. Mattilsynet, en av deltakerne i prosjektet, er spesielt opptatt av dette punktet.

Mattilsynet har utarbeidet et innspill til dette arbeidet som følger nedenfor.

Innspill til møte om Fotråte 24. juni.

Prosjektet har fram til nå hatt fokus på kartlegging og sanering, Mattilsynet mener prosjektet nå må vektlegge miljøets betydning for sykdommen og andre smittereduserende tiltak. Dette gjelder tiltak i den enkelte besetning og i næringa generelt. Målet med møte 24 juni er å diskutere hvordan vi best kan ivareta dette.

Diskusjonstema:

- Miljøforbedrende tiltak som hever smittebeskyttelsen generelt og i den enkelte båndlagte besetning spesielt
- Tiltak for å redusere livdyromsetningen og smitemessige kontaktflater
- Utnytte potensialet som økt bruk av semin gir
- Overgang til avlspyramide som i andre husdyrproduksjoner

For å oppnå dette må en ha fokus på miljøforbedrende tiltak og andre smittereduserende tiltak som henger sammen med flytting av livdyr mellom besetninger.

Om smitterisiko

I motsetning til andre husdyrproduksjoner, har sauenæringa i liten grad innrettet seg i forhold til effektiv beskyttelse mot sjukdommer. Størst betydning i denne sammenheng har den omfattende livdyromsetningen som i hovedsak er knyttet til avlsmessige formål. Værringer, værhaldslag og bruksbesetninger er bundet sammen i et nettverk av livdyrforflytninger som gjør at smittsomme sjukdommer raskt får store nedslagsfelt.

Til dette bildet hører også kåringssjåene som gjennomføres i regi av sauenslagene Prøveværer fra mange besetninger samles og vurderes som ledd i videre bruk i avlsarbeidet.

Videre har enhver besetning uten restriksjoner full frihet til å omsette dyr. Riktignok er det visse begrensninger, men det er et ikke ubetydelig livdyrmarked som er frikoplet det organiserte avlsarbeidet.

Avhengigheten av å utnytte utmarksressurser der flere besetninger samarbeider har lange tradisjoner og er å anse som særs viktig også som kulturlandskapspleiende faktor. Men dette medfører også risiko for spredning av smitte.

På besetningsnivå er smittebeskyttelsen svært variabel. Fravær av innretninger og rutiner som motvirker smitteoverføring med mer er mer vanlig enn det motsatte.

Avlssjefens vurderinger:

Det er mange punkter i Mattilsynets innspill som griper rett inn i måten vi driver avlsarbeidet på for å

1. **Skape størst mulig avlsframgang** til en akseptabel kostnad (prøveværer og eliteværer i naturlig paring er helt avgjørende)
2. **Spre den avlsmessige framgangen** fra ringene til bruksbesetningene på en effektiv måte (salg av indekxværer og kåra værlam er sentralt)

Avkomsgransking i naturlig paring

For meg er det helt avgjørende at vi får beholde avkomsgransking i naturlig paring. Hva kan vi gjøre for at dette skal foregå på en slik måte at et eventuelt utbrudd av en smittsom sykdom i en ring får minst mulig konsekvenser for avlsarbeidet på nasjonalt nivå?

Mindre avdelinger/smitteenheter

Mitt viktigste tiltak er å lage små isolerte "avlsceller" – smittegrupper som ikke har livdyrkontakt med andre, verken gjennom prøveværer eller eliteværer i naturlig paring.

I 2008 vedtok vi at en smittegruppe ikke skulle kunne ha mer enn 5000 søyer (Regler for væreringer og væreholdslag paragraf 5 c). Jeg mener det er på tide å redusere dette ytterligere. Hvor langt ned vi bør gå, er avhengig av hva simuleringene om avlsmessig framgang viser (se sak 8/2009)

Innkjøp av avlsværer- etterlevelse av væreringsreglene

Væreringsreglene har en detaljert beskrivelse av hvordan ringmedlemmene skal rekruttere værer til andre raser enn den de er med i ring med. Jeg er ikke trygg på værer til disse rasene rekrutteres blir rekruttert via semin eller ved kjøp fra et annet medlem i smittegruppa. Dette punktet må innskjerpes, og brudd på dette punktet skal føre til at medlemmet får minst 18 måneders pause fra ringdriften (Væreringsreglenes paragraf 5 d).

Salg av indeksværer og kåra lam fra ringene

Salg av værer fra ringsystemet til bruksbesetningene er en meget effektiv måte å spre den avlsmessige framgangen på. Det selges anslagsvis 5000 kåra lam og 1000 indeksværer fra ringene hvert år. Dette gir et vesentlig bidrag til finansiering av arbeidet ringene driver. Vi må derfor prøve å få beholde dette salget fra ringsystemet. Selges ikke disse værene fra ringene vil salget antakelig tas over av vanlige bruksbesetninger, og det gir ikke noen bedring mht smittespredning i næringa.

Semin for å rekruttere egen vær

I bruksbesetningene kan semin for å lage sin egen avlsvær være et godt alternativ til innkjøp av en avlsvær fra ringsystemet. Skal dette ta over for dagens væresalg, må langt flere saueholdere gå på seminkurs eller benytte seg av naboinseminering. Vi må oppfordre flere velger denne måten å rekruttere avlsværer på, selv om det går ut over livdyrsalget fra ringene.

Kåringssjå

Kåringssjå har en lang tradisjon i Norge. Selve avlsaktiviteten, å kvalitetssikre væren for bruk i avl, er ett element, og sjået som et miljøtiltak for saueholderne og som en salgsarena, ett annet element.

Sjået er under press som et mulig sted der vi kan spre smitte. Skal de tradisjonelle kåringssjåene opphøre, er det et alternativ med gårdskåring, men det øker arrangørkostnadene vesentlig. Skal vi ikke lenger ha kåringssjå, bør vi vurdere å avvikle kåring som tiltak slik vi kjenner det i dag.

De ulike tiltakene for å redusere smitterisikoen i næringen ble grundig diskutert.

Konklusjoner angående kåringene ble utsatt til sak 18/2009.

Endelig vedtak om smittegruppa størrelse gjøres i sak 19/2009

Vedtak:

For å gjøre næringa mer robust mot spredning av smitte, vil ringssystemet:

- **Redusere smittegruppas størrelse, slik at smitte i en ringbesetning får mindre konsekvenser for avlsarbeidet og for spredning til bruksbesetningene**
- **Påse at forbudet mot innkjøp av avlsvær utenfra smittegruppa overholdes**

Sak 18/2009 Kåringene 2009

Kåringen 2009 nærmer seg raskt, og det er nødvendig å bestemme hva vi gjør med kåringene innenfor området med blåtungerestriksjoner og utenfor dette området.

Kåring har vært drøftet flere ganger i dette møtet:

- Sak 15/2009 Blåtunge, konsekvenser for avl og semin 2009
- Sak 16/2009 Fotråde, konsekvenser for avlsarbeidet 2009
- Sak 17/2009 Tiltak for å redusere smitterisikoen i næringa

Overføring fra NSG til fylkesvis avlsarbeid (kåringene) er redusert. Vi kan ikke regne med at fylkeslagene vil sponse kåringsarbeidet. Det må derfor vurderes om det er mulig å gjennomføre kostnadsreduserende tiltak. I tillegg må antakelig utstillerne betale en høyere kåringsavgift skal inntekter og kostnader gå i balanse.

Gårdskåring gir høyere kostnader for arrangøren enn kåringssjå, for det gir mer kjøring og større tidsforbruk per kåra lam. Men produsenten som får hjemmekåring, sparer penger gjennom mindre kjøring og mindre tidsforbruk. Bør gårdskåring ha en høyere kåringsavgift enn avgiften som brukes på kåringssjå?

Er tida moden for å gjøre et forsøk med avvikling av kåringene slik vi kjenner dem i dag? Ringen må da selv ta ansvaret for å besiktige værere som skal inn i ringen. Værer for salg kåres ikke, og kvalitetssikringen overlates til selger/kjøper. NSG Semin må endre sitt opplegg for inntak av seminværer, da det ikke finnes noe offisielt kåringsresultat å støtte seg til.

Etter en grundig diskusjon tok vi først opp hvordan vi skulle organisere kåringene innenfor restriksjonssonen for blåtunge. Det ble fremmet to forslag:

- 1) Det gis et tilbud om gårdskåring over alt innen hele sonen. Kostnadene dekkes av tilskottet som allerede er gitt fra NSG, kåringsavgifta, eventuelt tilskott fra fylkeslaget og eventuelt tilskott fra det offentlige som kompensasjon for økte kostnader pga blåtunge.
- 2) Kåring slik det er definert i dagens kåringsregler, avvikles.
Utvalg av værere til ringen er et ansvar for ringen selv. Kvalitetssikring av værere for salg er et ansvar for selger og kjøper

Alternativ 1 fikk 3 stemmer: Audun Nedrebø, Eirik Larsen og Sven Reiersen

Alternativ 2 fikk 3 stemmer: Bjørn Høyland, Kent Berg og Rolf A. Aass

Avholdne: Gunnar Klemetsdal og Finn Avdem

Bjørn Høyland ønsket ikke å benytte sin dobbeltstemme som leder i denne saken.

Vedtak:

- **Kåring 2009 utenfor restriksjonssonen for blåtunge:**
 - Kåringene gjennomføres etter dagens regler, enten som sjå eller som gårdskåring. Det enkelte fylke finner den mest hensiktsmessige løsningen lokalt. Kostnadene dekkes av tilskottet som allerede er gitt fra NSG, kåringsavgift og eventuelt tilskott fra fylkeslaget
 - Smittebeskyttelsen må, både ved kåringssjå og gårdskåring, være så god at det ikke kan overføres fotråde eller andre smittsomme sjukdommer.
- **Kåring 2009 innenfor restriksjonssonen for blåtunge:**
 - Kåringssjå er forbudt, og vi søker ikke Mattilsynet om mulig dispensasjon for å holde kåringssjå.
 - Avlsrådet overlater til styret i NSG å bestemme om det skal holdes gårdskåring eller om kåring i dagens form skal avvikles innenfor restriksjonssonen

Sak 19/2009 Regler for væreringer og væreholdslag

Følgende endringer tas inn i regelverket:

- Størrelse på avkomsgruppa for å få offisiell indeks (Paragraf 4, punkt d)
– se vedtak i sak 8/2008
- Maks eliteprosent i den enkelte besetning (Paragraf 4, punkt d)
- se vedtak i sak 8/2008
- Størrelse på smittegruppa (Paragraf 5, punkt c) skal være maks 2000 søyer

Det innarbeides nye punkter i regelverket som omhandler

- Minstekravet til prøveværens O-indeks ved innsett i ring (H3 og/eller H4) for å være berettiget til granskingsstilskott året etter (vedtatt i sak 22/2008)
- Forbud mot eksport av dyr og sæd fra ringene
- Væreholdslag: Må ta værere fra kun en ring/ringavdeling
- NSG sin forkjøpsrett til avkomsgranska værere

Vedtak:

Avlssjefen reviderer reglene for godkjenning i Avlsrådet.

Sak 20/2009 Gentesting 2009

Vi har nå 3 gentester som påviser genvarianter som vi ikke ønsker skal være i norsk sauepopulasjon:

- NKS-mutasjonen i myostatingenet
- Spæl- mutasjonen i myostatingenet
- Gult fett

Seminværene

Etter som semin har blitt så sentralt i avlsarbeidet, vil vi ved å holde seminværene fri for disse negative genvariantene få en reduksjon av forekomsten av dem. Avlsrådet har tidligere vedtatt at dette er en tilstrekkelig innsats sett i forhold til den betydning variantene har.

I år vil vi genteste de potensielle seminværene før inntak. Da tar vi en blodprøve samtidig med at vi tar blod for mæditesting. Analysen vil antakelig bli kjørt i slutten av august.

NSG Semin vil dekke prøveuttaket, forsendelsen og analysekostnadene.

Feltværer

I fjor var det enkelte ringer som ønsket å teste prøveværer og eliteværer for å avsløre bærere av genvarianten av myostatingenet. Dette ble organisert og betalt av den enkelte ringen.

Vi må regne med at det også i år dukker opp potensielle eliteværer og salgsværer som ut fra stamtreet og indeksen kan mistenkes for å ha en av defektene. Noen vil sikkert også ha lyst til å teste årets innsett av prøveværer.

Analysene på laboratoriet

Skal vi holde kostnadene med analysene nede, må laboratoriet (CIGENE) kjøre nesten 100 prøver (et fullt brett) per analyserunde. Vi får antakelig ikke så mange prøver i år at vi klarer å fylle brettene.

Vi vil antakelig kjøre to analyserunder i år:

- Prøvemottak seinest fredag 21. august. Analyse uka etter
- Prøvemottak seinest fredag 16. oktober. Analyse uka etter.

Vedtak:

- **Aktuelle seminværer skal testes før inntak. Avsløres væren som bærer av en uønsket genvariant, pålegges ringen å slakte den. NSG kompenserer for kostnader knyttet til prøveuttaket, men gir ingen kompensasjon for at væren må slaktes.**
- **Ringene får tilbud om gentesting av værer som mistenkes å være bærer av en uønsket genvariant. Ringene må selv dekke kostnadene med prøveuttak og analyse, og må slakte værene som påvises som bærere.**

Sak 21/2009 Priser på kåra lam og granska værer 2009

Det ble gjort vedtak som vist nedenfor.

Vedtak om oppheving av slaktegrensa på 115 ble gjort mot Audun Nedrebø sin stemme.

Avlsregion Nord sitt ønske om et eget Nord-Norges-tillegg på kr 200,- fordi grunntilskuddet er høyere i nord, falt bort da grunnprisen ble økt med 200 kr for hele landet.

Vedtak:

Kåra værlam:

Grunnpris: 2.200 kroner

Tillegg for hvert poeng over 150 i sum kåringspoeng: 20 kroner.

Kåra lam skal ikke prises etter levende vekt.

Veilendende pris skal følges for værlam som kjøpes av ringene.

Granska værer:

Grunnpris: 3.000 kroner

Tillegg for hvert poeng over 115 i O-indeks: 100 kroner.

Gjeldende indeks ved salgstidspunktet benyttes for prisberegningen. Endringer i indeks ved seinere beregninger, både opp og ned, får ikke konsekvenser for prisen.

Slaktegrensa på 115 i O-indeks avvikes. Værer under 115 selges til grunnpris.

Seminværer:

Seminværer betales som granskaværer, men ut fra indeks ved siste indeksskjøring om høsten.

I tillegg betales det et seminvært tillegg på 4.000 kr som skal dekke blodprøvetaking og veterinærattest i felt, samt kompensasjon for ekstraarbeid og "plunder og heft".

Seminvært tillegget inneholder også et element av premie for å levere en seminvær, for det er seminværene som fremst av alt driver avlsarbeidet framover.

Seminværer fra raser som ikke får beregnet indeks, betales med grunnpris og seminvært tillegg, til sammen 7.000 kr.

Sak 22/2009 Egen avlsstatuett for spæl?

Oppland Sau og Geit v/ leder Pål Kjørstad har foreslått for styret i NSG at det opprettes en egen avlsstatuett for spælsau. Begrunnelsen er at spælsauen nå har sitt eget avlsmål.

Avlsstatuetten tildeles den 3,5 år gamle avkomsgranska væren som har den høyeste O-indeksen ved den siste indeksskjøringen om høsten. O-indeksen skaleres med samme middel og samme spredning både for NKS, spælsau og sjeviot. Ut fra dette skal alle 3 rasene ha en sjanse for å få avlsstatuetten. Men det er stor forskjell i den årlige framgangen og enda større forskjell i antall granska værer for de 3 rasene. Dermed er det svært liten sjanse for en spælvær skal gå til topps og få avlsstatuetten.

Vedtak:

Det deles ut en "stor" avlsstatuett til den 3,5 år gamle væren som har den høyeste O-indeksen uavhengig av rase. Denne overrekkes på landsmøte/representantskapet. I tillegg deles det ut to små "utmerkelser" til beste vær i de to andre rasene. Disse deles ut på årsmøtet i de aktuelle fylkeslagene.

Sak 23/2009 Inntak av seminværene 2009**Vedtak:**

Avlsrådets leder og avlssjefen gis fullmakt til å forestå årets inntak av seminværer.

Sak 24/2009 Orienteringssaker**a) Småraser til årets seminsesong**

NSG Semin tar på oppdrag fra Genressursenteret inn 14 "småraseværer" i år.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

b) Importert sæd til årets seminsesong

NSG Semin foretar en større import av sæd fra England til årets sesong. Rasene som det tas inn sæd fra, blir: Sjeviot, Svartfjes, Suffolk, Texel, Charollais, Dorset og Romney

Dosene vil antakelig bli solgt for omkring 400 kr.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

c) Aktive ringer og væreholdslag

Listene over ringene og væreholdslaga ble gjennomgått.

Vedtak:

**Orienteringen om aktive væreringer og væreholdslag tas til etterretning.
Regionkonsulentene bes om å gå nøye gjennom væreholdslaga før årets første indeksskjøring og sette som inaktive de som ikke overholder regelverkets krav til sirkulering av værene.**

d) Indekskjøringene 2009 – første kåringsssjå

Indekskjøringene vil foregå etter samme mønster som i 2008.

Indekskjøringene sau 2009

Kjøring	Slaktefrist	Sauekontrollfrist	Offentliggjøring
Sommer - 1		Mandag 20. juli	Fredag 24. juli
Sommer - 2		Mandag 14. september	Fredag 18. september
Sommer - 3		Mandag 21. september	Fredag 25. september
Høst - 1	Fredag 25. september	Torsdag 1. oktober	Onsdag 7. oktober
Høst - 2	Fredag 9. oktober	Torsdag 15. oktober	Onsdag 21. oktober
Høst - 3	Fredag 23. oktober	Torsdag 29. oktober	Onsdag 4. november
Høst - 4	Fredag 6. november	Torsdag 12. november	Onsdag 18. november

Kåringene kan ikke starte før lørdag 19. september.

Vedtak:

Kjøreplanen tas til etterretning

e) Avlsplan sjeviot

Vi har hatt møte med sjeviotringene og diskutert en egen avlsplan for sjeviot. Det har resultert i følgende:

- Sjeviotringene har opprettet et felles "sjeviot avlsråd"
- Formålet med sjeviot som rase skal fortsatt være en nøysom kombisau, tilpasset karrige beiter på Vestlandet
- Vektleggingen i avlsmålet ble grundig diskutert. Det ble flertall i "sjeviot avlsråd" for å beholde den samme vektleggingen i 2009 som i 2008.
- Det er utarbeidet en rasestandard for sjeviot som skal legges til grunn ved kåring.
- Det er ønske om at kåringsdommerne får opplæring i rasestandarden slik at sjeviot dømmes av en som kjenner rasen.
- Rasepreget er viktig, og skal tillegges vekt ved utvalg av dyr
- Det er sterkt ønske om import av sæd fra Storbritannia for å redusere faren for innavl, og for å måle kvaliteten på våre egne dyr opp mot det som finnes i hjemlandet.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

f) Beregning av morsevne – faste effekter

Avlsavdelingen har fått spørsmål om hvordan vi korrigerer vårvektene i forbindelse med beregning av lammets egen tilvekstevne og søyas morsevne. Vi korrigerer for lammets alder og kjønn, mors alder, burd ved fødsel og burd ved vårveging.

Notat om korrigeringsfaktorene fulgte sakspapirene. Interessert brukere kan få notatet ved å henvende seg til avlsavdelingen.

Korrigering av vektene i avlsarbeidet vil bli grundig gjennomgått i forbindelse med Inger-Johanne Holme sitt doktorgradsarbeid.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

g) Satsing på eksport

Vi har så vidt begynt å se på mulighetene for eksport av NKS. Aktuelle markeder er Storbritannia, Sverige, Romania og kanskje Kaliningrad i Russland. Eksporten organiseres gjennom NSG Semin.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

h) Stor landsomfattende avlskonferanse 13.-14. februar 2010

Avlssjefen minnet om den store avlskonferansen som skal holdes i februar 2010. Vi håper på stor deltakelse fra avlsinteresserte blant ringmedlemmene, og også blant avlsinteresserte brukere.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning

Sak 25/2009 Eventuelt

Kent Berg skisserte en modell der de mest lovende 1,5 år gamle avkomsgranskede værer ble tatt inn til semin for å få et stort antall døtre og en sikker avkomsgransking for søyeegenskapene. Forslaget vil bli vurdert sammen med andre tiltak for å få større framgang for søyeegenskapene.